

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12375,Aparat-bezpieczenstwa-w-Polsce-w-latach-1950-1952-Taktyka-strategia-metody.html>
24.04.2024, 04:29

Aparat bezpieczeństwa w Polsce w latach 1950-1952. Taktyka, strategia, metody

Aparat bezpieczeństwa w Polsce w latach 1950-1952. Taktyka, strategia, metody, oprac. A. Dudek, A. Paczkowski, Bellona, Warszawa 2000, s. 261. Nakład wyczerpany



Tom trzeci serii zapoczątkowanej w 1994 r. przez Instytut Studiów Politycznych PAN. 23 dokumenty źródłowe pochodzące z zasobów byłego MBP - protokoły narad, rozkazy i inne dokumenty normatywne, analizy i opracowania. (tom 1 serii)

Wstęp: Andrzej Paczkowski

Wybór i opracowanie: Antoni Dudek, Andrzej Paczkowski

Drugi z serii "Dokumenty" tom zawiera w większości po raz pierwszy publikowane materiały ilustrujące taktykę, strategię i metody funkcjonowania Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego w okresie jego największego rozwoju organizacyjnego. W zbiorze znalazły się 23 dokumenty, głównie z archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Wybór i opracowanie materiału źródłowego - naczelnik Wydziału Badań Naukowych Biura Edukacji Publicznej IPN, dr Antoni Dudek i prof. Andrzej Paczkowski, który jest również autorem wstępu.

Tom obejmuje:

protokoły z narad kierownictwa resortu bezpieczeństwa publicznego, przemówienia i referaty ministra BP Stanisława Radkiewicza, rozkaz ministra BP w sprawie "walki z wywiadem państw imperialistycznych", pisma kierownictwa resortu dotyczące spraw i zadań bieżących MBP, analizy i opracowania obrazujące sposoby zwalczania przez aparat bezpieczeństwa niepodległościowego podziemia zbrojnego, a także "wrogiej działalności" na wsi, w przemyśle, w szkolnictwie oraz działających oficjalnie organizacjach społeczno-politycznych.

Zamieszczone w tomie dokumenty w nowym świetle ukazują problem rozmiarów i zasięgu oporu przeciwko władzom komunistycznym. W szczególności pod znakiem zapytania stawiają rozpowszechniony pogląd, że w pierwszej połowie lat pięćdziesiątych z każdym rokiem słabły pozostałości antykomunistycznego podziemia zbrojnego. W świetle

zamieszczonych w zbiorze danych MBP w 1951 r. nastąpił znaczący wzrost liczby oddziałów partyzanckich, a w ślad za tym akcji zbrojnych i zamachów na funkcjonariuszy aparatu władzy. W ocenie Departamentu III MBP w połowie 1952 r. tylko w Białymstoku ukrywało się 500 ludzi zaangażowanych w działalność podziemną, zaś w Krakowie około 300. Publikowane dokumenty odzwierciedlają też główne problemy, z jakimi zmagaly się ówczesne władze: bałagan w przemyśle, powodujący częste awarie i wypadki - konsekwentnie uznawane za przejawy sabotażu; opóźnienia w dostawach obowiązkowych na wsi, traktowane jako działalność dywersyjna, czy wreszcie liczne przejawy łamania dyscypliny przez funkcjonariuszy UB i MO, nieustannie otrzymujących sprzeczne polecenia demaskowania jak największej liczby "wrogich elementów" przy równoczesnym poszanowaniu zasad "ludowej praworządności". W książce można również znaleźć informacje na temat tworzenia sieci agenturalnej w różnych środowiskach i grupach społecznych. Właśnie w nieustannym zwiększaniu liczebności agentów, informatorów i rezydentów oraz podnoszeniu wydajności ich pracy kierownictwo MBP upatrywało panaceum na najważniejsze bolączki Polski Ludowej. Jak bowiem stwierdził na odprawie w dniu 23 kwietnia 1951 r. minister bezpieczeństwa Stanisław Radkiewicz: "Musimy znać dokładnie zamiary wroga. Musimy wpieryw znać, a później bić. (...) Gdy będziemy dobrze znali będziemy dobrze i celnie bili. (...) Inaczej będziemy słabo bili, a my chcemy - wymaga tego i sytuacja międzynarodowa i wewnętrzna - dobrze, celnie i mocno bić."

Spis treści

Nr 1. Referat ministra bezpieczeństwa publicznego Stanisława Radkiewicza w sprawie zadań dla aparatu bezpieczeństwa na odcinku kadr w związku z IV Plenum KC PZPR, wygłoszony na naradzie w dniu 26 maja 1950 r.

Nr 2. Protokół odprawy szefów WUBP w dniu 9 czerwca 1950 r.

Nr 3. Przemówienie końcowe ministra BP Stanisława Radkiewicza, wygłoszone na odprawie szefów WUBP w dniu 9 czerwca 1950 r.

Nr 4. Przemówienie ministra BP Stanisława Radkiewicza, wygłoszone na odprawie szefów WUBP w dniu 5 września 1950 r.

Nr 5. Przemówienie ministra BP Stanisława Radkiewicza (?) na temat zadań aparatu bezpieczeństwa publicznego w świetle uchwał VI Plenum KC PZPR (marzec 1951 r.)

Nr 6. Przemówienie końcowe ministra BP Stanisława Radkiewicza, wygłoszone na odprawie w dniu 23 kwietnia 1951 r.

Nr 7. Przemówienie prezydenta Bolesława Bieruta, wygłoszone na odprawie funkcjonariuszy MO w dniu 10 maja 1951 r.

Nr 8. Przemówienie końcowe ministra BP Stanisława Radkiewicza, wygłoszone na odprawie

funkcjonariuszy MO w dniu 11 maja 1951 r.

Nr 9. Notatka z odprawy dyrektorów departamentów MBP w sprawie reorganizacji struktury PUBP w dniu 15 listopada 1951 r.

Nr 10. Protokół krajowej odprawy naczelników Wydziałów X WUBP oraz naczelników wydziałów i kierowników sekcji Departamentu X MBP w dniach 17-18 marca 1952 r.

Nr 11. Pismo dyrektora Gabinetu Ministra BP Michała Drzewieckiego z 12 kwietnia 1952 r. do szefów WUBP w sprawie trybu zwracania się organów PZPR do UB o opinie w sprawach personalnych.

Nr 12. Pismo wiceministra BP Romana Romkowskiego z 10 czerwca 1952 r. do szefów WUBP w sprawie "przebiegu akcji obowiązkowych dostaw".

Nr 13. Pismo wiceministra BP Romana Romkowskiego z 20 czerwca 1952 r. do szefów WUBP i PUBP w sprawie "przypadków masowego zatrucia".

Nr 14. Opracowanie Departamentu IV MBP z 15 lipca 1952 r. na temat "wrogiej działalności w gospodarce narodowej".

Nr 15. Pismo dyrektora Biura Paszportów Zagranicznych Amelii Leśniewskiej i dyrektora Departamentu I MBP Stefana Antosiewicza z 17 lipca 1952 r. do wiceministra BP Mieczysława Mietkowskiego w sprawie połączenia Biura Paszportów Zagranicznych i Biura Rejestracji Cudzoziemców.

Nr 16. Rozkaz ministra BP Stanisława Radkiewicza nr 039/52 z 28 lipca 1952 r. w sprawie "walki z wywiadem państw imperialistycznych".

Nr 17. Analiza działalności PUBP i WUBP z 9 sierpnia 1952 r. w związku z kampanią wyborczą do Sejmu.

Nr 18. Referat dyrektora Departamentu III płk. Józefa Czaplickiego, wygłoszony na odprawie w dniu 11 lipca 1952 r.

Nr 19. Pismo wiceministra BP Romana Romkowskiego z 18 września 1952 r. do szefów WUBP w sprawie "katastrofalnego stanu obowiązkowych dostaw żywca".

Nr 20. Notatka z 8 października 1952 r. na temat "aktywizacji wrogich elementów" przed wyborami do Sejmu

Nr 21. Opracowanie na temat metod zwalczania "wrogiej działalności reakcyjnego kleru" oraz innych środowisk w okresie przedwyborczym (sierpień lub wrzesień 1952 r.)

Nr 22. Pismo ministra BP Stanisława Radkiewicza z 30 października 1952 r. do szefów WUBP w sprawie najważniejszych zadań po wyborach do Sejmu.

Nr 23. Referat opracowany w Departamencie III MBP na temat podziemia zbrojnego (1952 r.)

Gdzie kupić publikacje: